

XALQARO JURNALISTIKADA TARJIMA VA TAHRIRNING O'RNI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10366983>

Xayrullaxon UROQOV,

TDSHU 3- kurs Xalqaro jurnalistika yo'nalishi talabasi,

Ilmiy rahbar: Kurolova Sayyora, Toshkent, O'zbekiston

Tel:+998 93-934-2322; Email:khayrullakhanisomiddinov@gmail.com

***Annotatsiya.** Ushbu ilmiy maqola xalqaro jurnalistikada tarjima va tahrirning rolini va ahamiyatini tahlil etadi. Maqolada tarjima va tahrir jarayonini xalqaro jurnalistikaning asosiy jarayonlaridan biri ekanligini va o'zaro bog'langan voqealarning tasvirlanishida ularning qanchalik muhimligini ta'kidlaydi.*

***Kalit so'zlar:** xalqaro jurnalistika, kommunikatsiya, yangiliklar tasviri, multilingvalizm, mediamadaniyat, kommunikatsiya, media platformalar.*

***Аннотация.** Эта научная статья анализирует роль и значение толкования и редактирования в международной журналистике. Статья подчеркивает, что толкование и редактирование являются критически важными процессами в международной журналистике и их значимость при интерпретации взаимосвязанных событий.*

***Ключевые слова:** международная журналистика, коммуникация, изображение новостей, многоязычие, медиакультура, коммуникация, медиа платформы.*

***Abstract.** This scientific article analyzes the role and importance of interpreting and editing in international journalism. The article emphasizes the fact that translation and editing are critical processes in international journalism and their significance in interpreting interconnected events.*

***Key words:** international journalism, communication, news portrayal, multilingualism, media culture, intercultural communication, media platforms.*

Xalqaro jurnalistika – bu dunyo bo'ylab bo'lgan voqealarni izlash, tahlillash, shuningdek, tarjima qilish va tahrirlash bilan bog'liq bo'lgan soha. Xalqaro jurnalistika o'zgaruvchan global dunyoda yagona va ishonchli yangiliklar tizimini yaratishda muhim rol o'ynaydi va madaniyatlarato almishinuvni taminlaydi.

Tarjima va tahrirning o'rnini tushuntirish uchun, avvalo, xalqaro jurnalistikadagi ularning rolini anglashimiz kerak. Jahon miqyosida sodir bo'layotgan voqea va hodisalar haqida xabar berishda, ma'lum bir mamlakat yoki mintaqadagi voqealar to'g'risida mazkur mamlakatning rasmiy tilida keltirilgan ma'lumotlarni boshqa

tillarga tarjima qilish muhim. Lekin, tarjima jarayoni o'z insoniy xususiyatlariga tayangan holda voqeaga munosabat bildirish imkonini ham beradi.

Tahrir esa biror voqea yoki xabar haqidagi to'liqroq tushuncha va aniqlanayotgan tasvirlarni yaratishda muhim ahamiyatga ega. Tahrir jarayoni voqealarni, shaxslarni va tajovuzlarni tasvirlash usullarini mohirlik bilan belgilaydi.

Tarjima muhim jurnalistik jarayon hisoblanadi, chunki u bittadan ko'proq madaniyat va mintaqa orasida o'zaro a'loqani ta'minlaydi. Xalqaro jurnalistikada tarjimashunoslik, yangiliklarni dunyoga tarqatishning asosiy vositalaridan biridir. Xorijiy til bo'yicha xabarlar uchun tarjimonlar, tahrirchilar va muharrirlar talab qilinadi, ular faqatgina ma'lumot yetkazish emas, balki bir mamlakatning madaniy holatini ham yoritish majburiyatini oladi. Tarjimonlik xizmatlari dunyo bo'ylab juda ham qadrlanadi. Tarjimashunoslik tizimi, yoritilgan yangiliklar kompaniyalar soni hamda xalqaro yangiliklar platformalarining soni ko'paygani sababli ma'lumotlarni oson ko'rib chiqish uchun zarurdir. Tarjimonlar xalqaro yangiliklarni to'g'ri yoritib berishda muhim rol o'ynaydi.

Tahrir - jurnalistika sohasida muhim rolni o'ynaydi. Uning asosiy vazifasi matnni yaxshilash, aniqroq qilish va voqeani to'g'ri aks ettirishdir. Xalqaro jurnalistikada muharrirlar bir xabarni ko'rib chiqish, tarjima qilish va matnga moslash uchun ishlab chiqish jarayonida muhim rolni o'ynaydilar. Muharrirlar, shuningdek, matnni mazkur mamlakat yoki mintaqaning o'ziga xos madaniyati va til mavzulariga moslashtirishda muhim vazifalarni bajarishadi. Ularning xabarlarlarni tarqatish, matnlarni qisqa va aniqroq qilish, shuningdek, voqeani yaxshi o'qilib tushunilishini ta'minlashga qaratilgan ishlariga alohida e'tibor qaratiladi.

Shuningdek, xalqaro jurnalistikada tarjima va tahrir jarayoni, shaffoflik, e'tibor, mantiqiy fikrlash, va o'zaro tushunish, shu bilan birga, o'zgaruvchan dunyo bo'ylab muloqot qurish kabi asosiy qadriyatlar tarkibini o'z ichiga oladi. Bu jarayonlar esa yangiliklarni hamma uchun tushunarliroq qilishga hamda mazkur mamlakat yoki mintaqaning o'ziga xos kontekstini berishga imkon beradi.

Tarjimadan xalqaro jurnalistika bilan bog'liq holda, madaniy kontekst yuzaga keladi. Madaniy kontekst, voqealar yuz berayotgan mamlakatning madaniyatida, qonunlarida, urf-odatlarida, iqtisodiy va siyosiy vaziyatida beriladigan materiallarga tasir qiladi.

Axborot makoni, ko'pgina tillardan olinadigan bir texnologiya bo'lganligi uchun, u xalqaro jurnalistikada tarjima va tahrirning o'rni bilan birga, globallashtirishga ko'maklashadi. Tarjima va tahrir jarayonlari jamiyatning qabul qilishini belgilaydi. Bu jarayonlar, media madaniyatini shakllantirishda, xabarlar haqida umumiy qarashlarni yaratishda muhim ahamiyatga ega. Madaniyatlararo muloqot va yangi media platformalari bu ikki tushuncha xalqaro jurnalistikada operativ tarjimalar va

xabar bering va ularga tahrirlash jarayonlarini osonlashtiradi. Har bir tahrir qiluvchi - shuningdek, tarjimani qilish jarayoni davomida - xalqaro jamiyatni to'g'ri va adolatli xabardor qilish uchun mas'uliyatga ega.

Xulosa. Xalqaro jurnalistikada tarjima va tahrirning o'rnini nihoyatda muhim hisoblanadi. Yangiliklarni dunyo miqyosida tezkor, to'g'ri va ishonchli ravishda yetkazishda tarjima, madaniyatlarni bir-biriga yaqinlashtirish va madaniyatlararo kommunikatsiyani yaxshilashni ham o'z ichiga oladi. Tahrir esa, ma'lumotlarni tushunishga yordam beradigan ko'rinishda to'g'riroq qilish va o'qishni qulaylashtirish, hamda madaniy kontekstni yaxshi ravishda aks ettirish uchun matnni qayta ko'rib chiqishga yordam beradi.

Biroq, tarjima va tahrir o'z vazifalarini bajarishda bir qancha muammo va to'siqlar bilan yuzlashadi. Tarjimonlar va tahrirchilar mamlakat va madaniyatning maxsus xususiyatlarini hisobga olgan holda, xabarni aniq, to'g'ri va samarali tarzda qayta ko'rib chiqishi talab qilinadi. Tarjima va tahrirning xalqaro jurnalistika uchun ahamiyati shundaki, ular xabarlarini o'z o'quvchilariga tushunarli tarzda yetkazadi, ma'lumotlarni savodli va aqliy yondashib tahlil qiladi, tayyor, tushunarli va o'qiladigan ko'rinishga keltiradi. Biroq, ularning tarjima va tahrir qilishdagi samaradorliklari to'g'ri tahririy madaniyatga asoslangan.

Mamlakatlardagi farqliliklarni hisobga olgan holda tarjima va tahrir jarayonlarini samarali bajarish va tahririy javobgarlikni ta'minlash xalqaro jurnalistikada muhimdir. Bu jarayonlar orqali, xalqaro jurnalistika yangiliklarni obyektiv va to'liq aks ettiradi. Shuning uchun tarjima va tahrirning xalqaro jurnalistikadagi o'rnini kamchilik qilinmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI (REFERENCES):

- [1] – Bielsa, E. & Bassnett, S. (2009). *Translation in Global News*. Routledge.
- [2] – Boyd-Barrett, O. (2010). *News Agencies in the Turbulent Era of the Internet*. Generalitat de Catalunya.
- [3] – Cottle, S. (2009). *Global Crisis Reporting*. Open University Press.
- [4] – Figenschou, T. (2010). *Al Jazeera and the Global Media Landscape: The South is Talking Back*. Routledge.
- [5] – Galtung, J., & Ruge, M. H. (1965). The Structure of Foreign News. In *Journal of Peace Research*, 2 (1).
- [6] – Valdeón, R. A. (2015). Fifteen Years of Journalistic Translation Research and More. *Perspectives*.

